

Uzasadnienie

I. Cel regulacji

Dnia 25 kwietnia 2018 r. Komisja Europejska przedstawiła tzw. pakiet prawa spółek, tj. kompleksowy projekt zmian dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w *sprawie niektórych aspektów prawa spółek*, Dz. Urz. UE. L Nr 169, str. 46 (tekst mający znaczenie dla EOG).

W ramach tego pakietu zostały przyjęte dwie dyrektywy:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1151 z dnia 20 czerwca 2019 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2017/1132 w *odniesieniu do stosowania narzędzi i procesów cyfrowych w prawie spółek* (Dz. Urz. UE L 186/80, 11.07.2019, str. 80-104).
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2121 z dnia 27 listopada 2019 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2017/1132 w *odniesieniu do transgranicznego przekształcania, łączenia i podziału spółek* (Dz. Urz. UE. L Nr 321, str. 1).

Niniejszy projekt stanowi pierwszy etap implementacji tzw. pakietu prawa spółek, obejmujący częściową implementację dyrektywy 2019/1151.

Dyrektywa 2019/1151 ma na celu wprowadzenie możliwości zakładania niektórych rodzajów spółek (w odniesieniu do Polski – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością) oraz oddziałów przedsiębiorców zagranicznych przez Internet i wprowadzenie udogodnień (m.in. tłumaczenia, wzorce) w kierunku ułatwienia procesu zawiązywania i rejestracji tych spółek oraz rejestracji oddziałów, jak również zgłaszania przez Internet zmiany danych dotyczących tych podmiotów.

Dyrektywa 2019/1151 przewiduje również rozszerzenie zakresu danych o spółce bezpłatnie dostępnych za pośrednictwem systemu integracji rejestrów, co ma przyczynić się do zwiększenia przejrzystości i pewności na jednolitym rynku.

Dyrektywa 2019/1151 wprowadza również rozwiązania, które mają zwolnić spółki z obowiązku składania/publikowania tych samych dokumentów/informacji w różnych rejestrach (zasada jednorazowości). Realizacji tego celu służą:

- zniesienie obowiązku publikacji w biuletynie krajowym informacji wpisywanych do rejestrów handlowych państw członkowskich UE i wprowadzenie możliwości poprzestania na ujawnianiu tych informacji w rejestrze. Dyrektywa pozostawia państwom członkowskim możliwość publikacji informacji o spółce w biuletynie krajowym, ale wówczas rejestr powinien zapewnić przesłanie tych informacji i dokumentów drogą elektroniczną do biuletynu krajowego, tak by nie wymagało to ponownego złożenia tych samych dokumentów przez wnioskodawcę;

- możliwość zniesienia przez państwa członkowskie obowiązku ujawniania dokumentów finansowych spółki w rejestrze jej oddziału. W tym zakresie wystarczające ma być ujawnianie tych dokumentów w rejestrze spółki;

- wymiana informacji pomiędzy rejestrem spółki a rejestrem jej oddziału, mającego siedzibę w innym państwie członkowskim UE, w zakresie zmian podstawowych danych dotyczących spółki oraz o rejestracji i zamknięciu oddziału, za pośrednictwem systemu integracji rejestrów.

Państwa członkowskie UE mają obowiązek implementacji przepisów dyrektywy 2019/1151, co do zasady, w terminie do dnia 1 sierpnia 2021 r., z możliwością jego wydłużenia o jeden rok, w przypadku napotkania szczególnych trudności. Na podstawie art. 2 ust. 3 dyrektywy 2019/1151 Polska skorzystała z możliwości przedłużenia terminu implementacji tej dyrektywy do dnia 1 sierpnia 2022 r.

Dyrektywa 2019/1151 w dodawanym art. 13i dyrektywy 2017/1132 przewiduje również wymianę informacji o osobach objętych zakazem pełnienia funkcji kierowniczych pomiędzy państwami członkowskimi UE. Państwa członkowskie UE mają obowiązek implementacji dyrektywy 2019/1151 w tym zakresie w terminie do dnia 1 sierpnia 2023 r. Wydłużenie terminu implementacji dyrektywa 2019/1151 przewiduje również w odniesieniu do art. 16 ust. 6 dyrektywy 2017/1132. Odległy termin implementacji dyrektywy 2019/1151 wiąże się z koniecznością opracowania przez Komisję Europejską szczegółów technicznych mających na celu dostosowanie tej funkcjonalności do wymagań tej dyrektywy, które mogą rzutować na ostateczny kształt rozwiązań legislacyjnych.

Mając powyższe na uwadze niniejszy projekt ma charakter implementacji częściowej, tj. z pominięciem przepisów, które powinny być implementowane do krajowych porządków prawnych w terminie do dnia 1 sierpnia 2023 r. Kwestie objęte tymi przepisami zostaną uregulowane w ramach kolejnego etapu implementacji pakietu prawa spółek.

II. Zmiany związane z tworzeniem spółek i rejestracją oddziałów oraz składaniem dokumentów i informacji do rejestru przez Internet.

Dyrektywa 2019/1151 wprowadza w państwach członkowskich UE (EOG) harmonizację w zakresie tworzenia spółek, rejestracji oddziałów oraz składania przez te podmioty informacji i dokumentów do rejestru przez Internet.

W odniesieniu do zakresu podmiotowego, jak wynika z art. 13 dyrektywy 2017/1132 harmonizacja dotyczy form spółek wymienionych w Załączniku II do dyrektywy 2017/1132 (tj. w przypadku Polski: spółki komandytowo – akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjnej). We wskazanych zaś przypadkach – harmonizacją są objęte jedynie podmioty określone w Załącznikach I i IIA do dyrektywy 2017/1132 (tytułem przykładu z art. 13h ust. 1 dyrektywy 2017/1132 wynika, iż obowiązek tworzenia wzorców umów spółek dotyczy jedynie form wymienionych w Załączniku IIA – tj. w przypadku Polski – spółki z ograniczoną odpowiedzialnością).

Ponadto projektowane rozwiązania przewidują również uwzględnienie w zakresie podmiotowym prostej spółki akcyjnej, jako spółki kapitałowej w świetle art. 4 § 1 pkt 2 Kodeksu spółek handlowych. Uwzględnienie tego rodzaju spółki w Załączniku II do dyrektywy 2017/1132 wymaga szczegółowej analizy całokształtu przepisów dyrektywy 2017/1132 i analizy spełnienia wszystkich jej wymagań. Analiza ta wykracza poza ramy implementacji dyrektywy 2019/1151.

W odniesieniu do zakresu przedmiotowego dyrektywa 2019/1151 przewiduje przepisy określające:

- definicję środka identyfikacji elektronicznej, systemu identyfikacji elektronicznej, środków elektronicznych, tworzenia spółki, rejestracji oddziału, wzorca umowy spółki (art. 13a dodany do dyrektywy 2017/1132);
- uznawanie środków identyfikacji na potrzeby procedur internetowych (art. 13b dodany do dyrektywy 2017/1132);
- przepisy ogólne dotyczące procedur internetowych (art. 13c dodany do dyrektywy 2017/1132);

- wymagania w odniesieniu do opłat z tytułu procedur internetowych (art. 13d dodany do dyrektywy 2017/1132);
- płatności (art. 13e dodany do dyrektywy 2017/1132);
- wymogi informacyjne (art. 13f dodany do dyrektywy 2017/1132);
- tworzenie spółek przez Internet (art. 13g dodany do dyrektywy 2017/1132);
- wzorce do celów tworzenia spółek przez Internet (art. 13h dodany do dyrektywy 2017/1132);
- wymianę informacji o osobach objętych zakazem pełnienia funkcji kierowniczych (art. 13i dodany do dyrektywy 2017/1132);
- składanie przez Internet informacji i dokumentów dotyczących spółek (art. 13j dodany do dyrektywy 2017/1132).
- rejestrację oddziałów przez Internet (art. 28a dodany do dyrektywy 2017/1132);
- składanie przez Internet dokumentów i informacji dotyczących oddziałów (art. 28b dodany do dyrektywy 2017/1132).

W tym zakresie, w zasadniczej części, polskie prawo spełnia wymagania dyrektywy 2019/1151.

W odniesieniu do środków identyfikacji elektronicznej przepisy prawa Unii Europejskiej (tj. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE, Dz. Urz. UE. L Nr 257, str. 73) oraz przepisy prawa polskiego służące jego stosowaniu, tj. m.in. ustawa z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1797) są wystarczające do celów implementacji dyrektywy 2019/1151 w zakresie przepisów dotyczących środków identyfikacji elektronicznej na poziomie ustawowym.

W odniesieniu do kwestii zawiązywania i rejestracji spółek przez Internet – polskie prawo przewiduje już odpowiednie regulacje w zakresie szerszym niż wymaga tego dyrektywa 2019/1151. Kodeks spółek handlowych przewiduje zakładanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przez Internet, tj. z użyciem wzorca udostępnionego w systemie teleinformatycznym (tzw. w systemie s24) od 2012 r. Od roku 2015 możliwe jest zakładanie niektórych spółek osobowych przez Internet (tj. spółki jawnej i komandytowej). Od 2016 r.

wprowadzono również możliwość zmiany postanowień umowy przy wykorzystaniu wzorców umowy. Zmiana umowy z użyciem wzorca może być modyfikowana poprzez wybór odpowiednich wariantów poszczególnych postanowień albo przez wprowadzenie odpowiednich danych w określone pola wzorca umożliwiające ich wprowadzenie. Wprowadzono również możliwość dokonania pewnych czynności z użyciem wzorca udostępnionego systemie teleinformatycznym (np. zbycie przez wspólnika udziałów, podjęcie uchwały o ustanowieniu prokury, podjęcie uchwał wspólników). W odniesieniu do prostej spółki akcyjnej możliwe jest zawiązanie tej spółki z użyciem wzorca udostępnionego w systemie teleinformatycznym od dnia 1 lipca 2021 r.

W odniesieniu do składania informacji i dokumentów przez Internet oraz rejestracji oddziałów przez Internet w tym zakresie implementację do polskiego porządku prawnego zapewniają przepisy ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, w szczególności przepisy dotyczące wprowadzenia obowiązku składania wszystkich wniosków do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, przewidziane w ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018 poz. 398, z późn. zm.), która w tym zakresie weszła w życie dnia 1 lipca 2021 r.

Wprowadzanie do polskiego porządku prawnego przepisów w omawianym zakresie, jak również powielanie definicji przewidzianych w dyrektywie 2019/1151 (tj. definicji środka identyfikacji elektronicznej, systemu identyfikacji elektronicznej, środków elektronicznych, tworzenia spółki, rejestracji oddziału, wzorca umowy spółki) byłoby nadmiarowe i wprowadzałoby w błąd adresatów tych norm w odniesieniu do zakresu wymagań.

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, iż ingerencji na poziomie ustawowym w zw. z implementacją dyrektywy 2019/1151 wymagają w omawianym zakresie następujące kwestie:

A. Tłumaczenia wzorców umowy spółki oraz wymogi informacyjne

Zgodnie z art. 13h ust. 3 dyrektywy 2017/1132, dodanym w dyrektywie 2019/1151, państwa członkowskie udostępniają wzorce co najmniej w języku urzędowym Unii powszechnie rozumianym przez możliwie największą liczbę użytkowników transgranicznych. Wzorce w innych językach niż język lub języki urzędowe danego państwa członkowskiego są dostępne wyłącznie w celach informacyjnych chyba, że to państwo członkowskie zdecyduje o

dopuszczeniu możliwość tworzenia spółek przy użyciu wzorców również w takich innych językach.

Dyrektywa 2019/1151 daje państwom członkowskim pewną elastyczność w zakresie sposobu udostępniania wzorców, tj. możliwość implementacji dyrektywy w tym zakresie poprzez jedynie udostępnienie ich w celach informacyjnych na portalach rejestracyjnych lub na stronach jednolitego portalu cyfrowego lub poprzez dopuszczenie możliwości tworzenia spółek przy użyciu przetłumaczonych wzorców.

Niniejszy projekt przewiduje pierwszy ze sposobów implementacji. Rozwiązanie to pozwoli na szybszą aktualizację danych zawartych w tych wzorcach w przypadku ich ew. zmiany. Przepis nie określa *expressis verbis*, na który z języków urzędowych Unii będą przetłumaczone wzorce umów. To elastyczne podejście ma na celu umożliwienie wyboru języka w sposób umożliwiający uwzględnienie dynamiki praktyki obrotu gospodarczego.

Objęcie tłumaczeniem wszystkich podmiotów objętych systemem s24, nie zaś tylko tych wymaganych w dyrektywie 2019/1151, służy pełniejszej realizacji zasady równego traktowania podmiotów.

Wprowadzenie powyższych rozwiązań przewidziano w dodawanym art. 3b ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Art. 13f dyrektywy 2017/1132, dodany w dyrektywie 2019/1151 zobowiązuje państwa członkowskie do udostępnienia na portalach rejestracyjnych lub stronach internetowych dostępnych za pośrednictwem jednolitego portalu cyfrowego zwięzłych i przyjaznych dla użytkownika informacji, co najmniej w języku zrozumiałym dla jak największej liczby użytkowników transgranicznych.

Implementację tego przepisu dyrektywy do polskiego porządku prawnego zapewnia dodawany art. 3b ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Przepis ten przewiduje udostępnienie stosownych informacji w języku polskim oraz innym języku urzędowym Unii Europejskiej w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Sprawiedliwości. Rozwiązanie to jest analogiczne do tego, które przewiduje art. 3a ust. 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Zmieniony art. 17 ust. 1 dyrektywy 2017/1132 przewiduje zapewnienie dostępności aktualnych informacji wyjaśniających przepisy prawa krajowego zgodnie, z którymi osoby trzecie mogą powoływać się na informacje wyjaśniające i każdy rodzaj dokumentu, o których mowa w art. 14, zgodnie z art. 16 ust. 3, 4 i 5.

Państwa członkowskie mają obowiązek dostarczenia tych informacji celem publikacji na europejskim portalu e-Sprawiedliwość. Komisja Europejska ma obowiązek opublikować te informacje we wszystkich językach urzędowych Unii (art. 17 ust. 2 dyrektywy 2017/1132).

Implementację do polskiego porządku prawnego tego przepisu dyrektywy stanowi dodawany art. 3b ust. 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. W przepisie tym mowa o udostępnieniu tych informacji w systemie integracji rejestrów, na który, zgodnie z art. 22 ust. 2 dyrektywy 2017/1132 składa się również portal służący za europejski elektroniczny punkt dostępu (tj. portal e-Sprawiedliwość). Brak określenia w omawianym przepisie nazwy portalu ma na celu uniknięcie konieczności jego zmiany w przypadku zmiany nazwy portalu.

B. Umożliwienie dokonywania wpłat na pokrycie kapitału zakładowego przez Internet

Konieczność wprowadzenia do polskiego porządku prawnego możliwości dokonywania wpłat na pokrycie kapitału zakładowego przez Internet wynika z art. 13g ust. 6 dyrektywy 2017/1132. Zmiana w tym zakresie została uwzględniona w zmienianym art. 158 § 1¹ ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz art. 163¹ dodawanym do ustawy - Kodeks spółek handlowych. W praktyce przepis ten będzie wiązał się z utworzeniem przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji rachunku, na który będą mogły być dokonywane wpłaty na pokrycie kapitału zakładowego. Należy mieć na uwadze, iż przepis nie nakłada takiego obowiązku w każdym przypadku z uwagi na potrzebę uwzględnienia zgodnej woli wspólników co do odmiennego sposobu dokonywania wpłat na pokrycie kapitału zakładowego.

Dodawany przepis pośrednio również przeciwdziała sytuacjom, występującym w dotychczasowej praktyce obrotu, w których instytucje finansowe żądają potwierdzenia wpisu spółki do rejestru od spółek z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, chcących utworzyć rachunek w tych instytucjach. Praktyki te utrudniały proces tworzenia tego rodzaju spółki.

III. Ujawnianie danych w rejestrze.

W odniesieniu do kwestii ujawniania danych w rejestrze oraz dostępu do nich dyrektywa 2019/1151 przewiduje następujące zmiany:

1) wprowadzenie wyraźnego odesłania do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/884 w zakresie określenia niepowtarzalnego identyfikatora europejskiego, dalej zw. „EUID”. (art. 16 ust. 1 dyrektywy 2017/1132);

2) wskazanie, iż państwa członkowskie mają zapewnić jak najszybsze przetwarzanie w rejestrze wszystkich dokumentów i informacji składanych w formie papierowej na formę elektroniczną (art. 16 ust. 2 dyrektywy 2017/1132);

3) rezygnacja z definiowania formy elektronicznej (dawny art. 16 ust. 2 dyrektywy 2017/1132);

4) zniesienie obowiązku publikacji dokumentów i informacji zawartych w rejestrze w biuletynie krajowym oraz związane z tym zmiany związane z zakresem informacji wyjaśniających przepisy prawa krajowego zgodnie, z którymi osoby trzecie mogą powoływać się na informacje i dokumenty, o których mowa w art. 14 (art. 16 ust. 3-5 dyrektywy 2017/1132 oraz art. 17 ust. 1 dyrektywy 2017/1132);

5) wprowadzenie obowiązku, aby wszystkie dokumenty i informacje składane w ramach tworzenia spółki, rejestracji oddziału lub ich składania przez spółkę lub oddział były przechowywane w rejestrach w formacie nadającym się do odczytu maszynowego i umożliwiającym wyszukiwanie lub jako dane ustrukturyzowane (art. 16 ust. 6 dyrektywy 2017/1132).

W odniesieniu do dostępu do ujawnionych informacji (dodany art. 16a do dyrektywy 2017/1132) - zmiany w tym zakresie służą m.in. dostosowaniu dotychczasowych wymagań do wymagań rozporządzenia 910/2014.

Zmiana, o której mowa w pkt 1 ma jedynie charakter redakcyjny. EUID jest wykorzystywany w ramach systemu integracji rejestrów już od 2017 r. Zmiana ma jedynie na celu odesłanie do aktu wykonawczego, który określa bardziej szczegółowo strukturę tego identyfikatora. Zmiana ta nie wymaga zatem zmian w prawie krajowym.

W odniesieniu do zmiany, o której mowa w pkt 2 należy mieć na uwadze, iż nowelizacja ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym z dnia 26 stycznia 2018 r. przewiduje zmianę art. 19 ust. 2 tej ustawy w kierunku wprowadzenia obowiązku składania wniosków dotyczących podmiotu podlegającego wpisowi do rejestru przedsiębiorców wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Wejście w życie tych przepisów z dniem 1 lipca 2021 r. spowodowało, iż obowiązek przetwarzania w rejestrze wszystkich dokumentów i informacji

składanych w formie papierowej na formę elektroniczną się zdezaktualizował. Ponadto, w odniesieniu do dokumentów i informacji złożonych w formie papierowej przed wejściem w życie znowelizowanych przepisów, kwestia przetwarzania tego rodzaju dokumentów jest regulowana w zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 marca 2018 r. w *sprawie warunków organizacyjno-technicznych przekazywania za pośrednictwem systemu teleinformatycznego dokumentów złożonych w postaci elektronicznej i kopii dokumentów złożonych w postaci papierowej do katalogu oraz sposobu ich przechowywania* (Dz. Urz. MS z 2018 r. poz. 154).

Z powyższych względów nie jest konieczna zmiana legislacyjna w tym zakresie.

Zmiana, o której mowa w pkt 3 również nie wymaga interwencji legislacyjnej.

W odniesieniu do zmiany, o której mowa w pkt 4, zgodnie z nowym art. 16 ust. 3 dyrektywy 2017/1132, zmienionym dyrektywą 2019/1151, państwa członkowskie zapewniają, aby ujawnienie dokumentów i informacji, o których mowa w art. 14, następowało poprzez ich udostępnienie publiczne w rejestrze. Ponadto, państwa członkowskie mogą również wymagać publikacji niektórych lub wszystkich dokumentów oraz informacji w biuletynie krajowym wskazanym do tego celu lub równoważnymi środkami. Środki te obejmują przynajmniej wykorzystanie systemu, dzięki któremu można uzyskać dostęp do opublikowanych dokumentów lub informacji w porządku chronologicznym za pośrednictwem centralnej platformy elektronicznej. W takich przypadkach rejestr zapewnia przesłanie tych dokumentów i informacji drogą elektroniczną przez rejestr do biuletynu krajowego lub do centralnej platformy elektronicznej.

Dotychczasowe przepisy dyrektywy 2017/1132 (tj. art. 16 ust. 5 dyrektywy 2017/1132 w brzmieniu sprzed nowelizacji) nakładały na państwa członkowskie obowiązek ujawniania dokumentów i informacji, o których mowa w art. 14 dyrektywy, poprzez ogłoszenie ich treści w biuletynie krajowym wskazanym do tego celu przez państwo członkowskie. Obowiązek ten państwa członkowskie UE (EOG) mogły realizować również poprzez zastąpienie publikacji w biuletynie krajowym środkami o jednakowym skutku, co obejmowało przynajmniej wykorzystanie systemu, w którym ujawnione dane byłyby dostępne w porządku chronologicznym za pomocą centralnej platformy elektronicznej. Implementację do polskiego porządku prawnego art. 16 ust. 5 dyrektywy 2017/1132, w brzmieniu sprzed nowelizacji, stanowi art. 13 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym zgodnie, z którym wpisy do Rejestru

podlegają obowiązkowi ogłoszenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym chyba, że ustawa stanowi inaczej.

Zmiana dyrektywy 2017/1132, przewidziana w nowym art. 16 ust. 3, zmienionym dyrektywą 2019/1151, polega na zniesieniu obowiązku ogłaszania informacji wpisywanych do rejestrów państw członkowskich dodatkowo w biuletynie krajowym. Należy przy tym zaznaczyć, iż dyrektywa 2019/1151 nie nakłada na państwa członkowskie UE obowiązku zniesienia biuletynu krajowego, a jedynie wprowadza taką możliwość, przy czym zachowanie tej możliwości nie powinno skutkować dla spółek koniecznością przekazywania tych samych informacji jednocześnie do rejestru krajowego i do biuletynu krajowego. Rejestr powinien wówczas przekazywać złożone już informacje bezpośrednio do biuletynu krajowego.

Zmiana prawa polskiego w tym zakresie nie jest konieczna, gdyż na gruncie prawa polskiego przedsiębiorcy składają wymagane dokumenty i informacje do sądu rejestrowego a następnie informacja o dokonanych wpisach w Krajowym Rejestrze Sądowym jest przekazywana za pośrednictwem systemu teleinformatycznego do Monitora Sądowego i Gospodarczego. Nie wymaga się od przedsiębiorców odrębnego wniosku o ogłoszenie tych informacji w krajowym biuletynie. Zapewnia to realizację zasady jednorazowości. Ponadto w Monitorze Sądowym i Gospodarczym dokonuje się również ogłoszeń niezwiązanych z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego. Celem zachowania jednolitości w zakresie sposobu publikacji informacji o spółkach, na tym etapie, nie jest zasadna zmiana w tym zakresie.

IV. Zmiany w zakresie systemu integracji rejestrów.

System integracji rejestrów funkcjonuje już od 2017 r. System ten został wprowadzony na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/17/UE z dnia 13 czerwca 2012 r. zmieniającej dyrektywę Rady 89/666/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/56/WE i 2009/101/WE w zakresie integracji rejestrów centralnych, rejestrów handlowych i rejestrów spółek (Dz.U. L 156 z 16.6.2012, str. 1—9). Przepisy tej dyrektywy zostały skonsolidowane w ramach dyrektywy 2017/1132.

System integracji rejestrów realizuje dwie podstawowe funkcjonalności (tj. wymianę informacji pomiędzy rejestrami spółek a rejestrami ich oddziałów posiadających siedzibę w innych państwach członkowskich UE, wymianę informacji o połączeniu transgranicznym oraz udostępnianie informacji o podmiotach objętych systemem integracji rejestrów za pośrednictwem jednego punktu dostępu, tj. portalu E-Sprawiedliwość).

W zakresie pierwszej z wymienionych funkcjonalności obecnie system integracji rejestrów, na podstawie art. 20 dyrektywy 2017/1132, realizuje już wymianę pomiędzy rejestrami spółek a rejestrami ich oddziałów posiadających siedzibę w innych państwach członkowskich UE informacji o: wszczęciu i zakończeniu wszelkich postępowań likwidacyjnych lub upadłościowych oraz o wykreśleniu spółki z rejestru, jeżeli wiąże się to z konsekwencjami prawnymi w państwie członkowskim rejestru, w którym wpisana jest ta spółka.

Na podstawie art. 130 ust. 3 dyrektywy 2017/1132 system integracji rejestrów zapewnia już przesyłanie pomiędzy rejestrami państw członkowskich UE informacji o połączeniu transgranicznym.

W odniesieniu do kwestii wymiany informacji o połączeniu transgranicznym należy zwrócić uwagę, iż dyrektywa 2019/2121 wprowadza zmiany (art. 160p dyrektywy 2017/1132), które dotyczą informacji przekazywanych za pośrednictwem systemu integracji rejestrów. Przepisy te zobowiązują państwa członkowskie UE do wpisywania w rejestrach informacji, że wykreślenie spółki podlegającej podziałowi z rejestru jest wynikiem podziału transgranicznego i do udostępnienia tej informacji za pośrednictwem systemu integracji rejestrów. Analogiczne wymogi przewidziane w dyrektywie 2019/1151 dotyczą również przekształceń transgranicznych (dodany art. 86p ust. 2 lit. c dyrektywy 2017/1132) oraz połączeń transgranicznych (dodany art. 130 ust. 2 lit. c dyrektywy 2017/1132).

Mając powyższe na uwadze, niniejszy projekt nie wprowadza zmian w zakresie ww. informacji, które dotychczas są wymieniane pomiędzy rejestrami państw członkowskich UE ani zasad postępowania z tymi informacjami przez organy rejestrowe czy przedsiębiorców. Ewentualne zmiany w tym zakresie zostaną wprowadzone na późniejszym etapie.

A. Wymiana informacji pomiędzy rejestrem spółki a rejestrem jej oddziału, mającego siedzibę w innym państwie członkowskim UE, w zakresie zmian podstawowych danych dotyczących spółki oraz o rejestracji i zamknięciu oddziału, za pośrednictwem systemu integracji rejestrów.

Dyrektywa 2019/1151, w zakresie systemu integracji rejestrów wprowadza obowiązek wymiany pomiędzy rejestrami państw członkowskich UE (EOG) za pośrednictwem tego systemu następujących informacji:

- rejestracja oddziału (art. 28a ust. 7 dyrektywy 2017/1132);

- zamknięcie/wykreślenie oddziału (art. 28c dyrektywy 2017/1132);
- zmiany w dokumentach i informacjach spółki dotyczące: nazwy, siedziby, numeru wpisu do rejestru, formy prawnej, dokumentów finansowych, organów reprezentujących/nadzoru spółki, w tym sposobu reprezentacji (art. 30a dyrektywy 2017/1132).

Szczegółowy zakres danych, objętych wymianą informacji pomiędzy rejestrami, o której mowa w art. 28a ust. 7, art. 28c oraz art. 30a dyrektywy 2017/1132, został określony w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2021/1042 z dnia 18 czerwca 2021 r. ustanawiającym zasady stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 w odniesieniu do specyfikacji technicznych i procedur dotyczących systemu integracji rejestrów oraz uchylającym rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/2244 (Dz. U. L 225 z 25.6.2021, str. 7-51).

Przepisy te mają na celu konkretyzację zasady jednorazowości, która została wyraźnie określona w motywie 28 dyrektywy 2019/1151. Zasada ta, w odniesieniu do art. 28a ust. 7 oraz art. 28c dyrektywy 2017/1132 dodanych w dyrektywie 2019/1151 oznacza, iż informacje o zarejestrowaniu lub wykreśleniu/zamknięciu oddziału mają być przekazywane z rejestru oddziału do rejestru spółki za pośrednictwem systemu integracji rejestrów, bez konieczności składania tożsamyh informacji w dwóch rejestrach. W tym zakresie przedsiębiorcy powinni być zwolnieni z obowiązku składania wniosków do rejestru spółki w przedmiocie zarejestrowania/wykreślenia oddziału do rejestru spółki.

Podobnie w odniesieniu do art. 30a dyrektywy 2017/1132, dodanego w dyrektywie 2019/1151, zasada jednorazowości polega na tym, iż spółka powinna mieć możliwość zmiany określonych informacji o spółce wyłącznie w rejestrze, do którego wpisana jest spółka, bez konieczności składania tej samej informacji do rejestru, do którego wpisany jest oddział. Przekazywanie tych informacji ma odbywać się za pośrednictwem systemu integracji rejestrów. W tym zakresie również przedsiębiorcy powinni być zwolnieni z obowiązku składania wniosku do rejestru oddziału w przedmiocie zmiany tych informacji.

W odniesieniu do informacji o zmianie formy prawnej spółki oraz jej numeru wpisu do rejestru (art. 30a lit c i d dyrektywy 2017/1132), w praktyce będzie związane przede wszystkim z przekształceniem spółki i będzie sprowadzało się do przesłania kilku informacji.

W odniesieniu do informacji o zmianie dokumentów i informacji, o których mowa w art. 14 lit. f dyrektywy 2017/1132 (tj. dokumenty finansowe) - w tym zakresie dyrektywa

2017/1132 przewiduje w art. 31, iż państwa członkowskie mogą postanowić, że obowiązek ujawniania dokumentów finansowych w rejestrze oddziału jest spełniony dzięki ujawnianiu danych w rejestrze państwa członkowskiego, w którym zarejestrowana jest spółka.

Dla pełniejszej realizacji zasady jednorazowości zasadne jest skorzystanie z opcji przewidzianej w art. 31 dyrektywy 2017/1132.

Dostosowanie do rozszerzenia funkcjonalności systemu integracji rejestrów w zakresie wymiany informacji między rejestrami państw członkowskich UE (EOG) zostało przewidziane w zmienianym art. 4a, dodawanym w zakresie dodawanych pkt 5-8, zmienianym art. 21d oraz zmienianym art. 45 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Ponadto, w związku z wymogiem objęcia wymianą między rejestrami państw członkowskich UE (EOG) za pośrednictwem systemu integracji rejestrów informacji o dacie urodzenia lub krajowego numeru identyfikacyjnego osób wchodzących w skład organu reprezentacji/nadzoru, wynikającym z pkt 5.4. rozporządzenia wykonawczego Komisji nr 2021/1042 projekt przewiduje zmianę art. 35 pkt 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Zmiana ta polega na wprowadzeniu wymogu wskazywania daty urodzenia w odniesieniu do osób fizycznych nieposiadających numeru PESEL. W przypadkach, w których w informacji otrzymanej z systemu integracji rejestrów, na podstawie projektowanego art. 21d ust. 1 pkt 5 lit. e i f ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, zawarte będzie zamiast daty urodzenia krajowy numer identyfikacyjny, zamieszczeniu będzie podlegał ten numer. Brak jednolitości w tym zakresie wynika z różnic w sposobach identyfikacji osób fizycznych w rejestrach państw członkowskich UE (EOG).

Z uwagi na zgłaszane postulaty w zakresie identyfikacji osób fizycznych wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego, nieposiadających numeru PESEL, niniejszy projekt rozszerza wymóg zamieszczania tych informacji w rejestrze również w przypadku podmiotów nieobjętych systemem integracji rejestrów. Tym samym zmiana ta służy pełniejszej realizacji zasady równego traktowania podmiotów oraz zapewnieniu bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

Pkt 5.4 rozporządzenia wykonawczego Komisji nr 2021/1042 przewiduje również, w przypadku, gdy podmiot objęty systemem integracji rejestrów jest reprezentowany przez osobę prawną, wskazanie jego EUID, a w przypadku gdy nie jest objęty tym systemem, numeru w rejestrze. Zapewnieniu zgodności z tym nowymi wymaganiami rozporządzenia wykonawczego służy zmiana art. 35 pkt 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Z uwagi na to, iż EUID

jest jedynie identyfikatorem technicznym, projekt przewiduje zamieszczenie w Rejestrze danych pozwalających na utworzenie tego identyfikatora (tj. numeru podmiotu w rejestrze, nazwy rejestru, w którym zarejestrowano podmiot, oznaczenie państwa członkowskiego, w którym zarejestrowano podmiot). Taki sposób implementacji zwiększy jednocześnie pewność obrotu gospodarczego.

B. Rozszerzenie zakresu danych udostępnianych bezpłatnie za pośrednictwem systemu integracji rejestrów.

Zmiany dyrektywy 2017/1132 wprowadzone w dyrektywie 2019/1151 polegają na rozszerzeniu zakresu informacji lub dokumentów, które mają być bezpłatnie udostępniane za pośrednictwem systemu integracji rejestrów.

Do zakresu tych danych dodano w dyrektywie 2017/1132 określenie: więcej niż jednej nazwy spółki (art. 19 ust. 2 lit. a); EUID (art. 19 ust. 2 lit. c); szczegółowych informacji dotyczących strony internetowej spółki, w przypadku, gdy takie informacje zostały wpisane do rejestru krajowego (art. 19 ust. 2 lit. d); statusu spółki, na przykład, kiedy została zamknięta, wykreślona z rejestru, zlikwidowana, rozwiązana, czy jest czynna gospodarczo, czy nie, określony w prawie krajowym oraz jeżeli został wpisany do rejestrów krajowych (art. 19 ust. 2 lit. e); przedmiotu działalności spółki, jeżeli został wpisany do rejestru krajowego (art. 19 ust. 2 lit. f); danych osób aktualnie upoważnionych przez spółkę – jako organ przewidziany w prawie albo członkowie takiego organu – do jej reprezentowania w kontaktach z osobami trzecimi i w postępowaniach sądowych oraz informacji, czy osoby upoważnione do reprezentowania spółki mogą działać samodzielnie czy też są zobowiązane do działania łącznie (art. 19 ust. 2 lit. g); informacji na temat oddziałów utworzonych przez spółkę w innym państwie członkowskim, w tym ich nazwę, numer wpisu do rejestru, EUID i państwo członkowskie, w którym zarejestrowano oddział (art. 19 ust. 2 lit. h).

Implementację tych przepisów dyrektywy 2017/1132 do polskiego porządku prawnego stanowi art. 4a w zakresie zmienianego pkt 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Analiza ww. przepisów ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym pozwala na stwierdzenie, iż w omawianym zakresie polskie prawo, co do zasady spełnia obecnie nowe wymagania, nałożone w dyrektywie 2019/1151. Art. 4a pkt 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym przewiduje udostępnienie aktualnych informacji o podmiotach co obejmuje

zasadniczo informacje, o których mowa w art. 19 ust. 2 dyrektywy 2017/1132. Jednakże aktualna informacja o podmiocie nie zawiera informacji o:

- EUID (art. 19 ust. 2 lit. c dyrektywy 2017/1132, EUID został wprowadzony już w dyrektywie 2012/17 (obecnie w dyrektywie 2017/1132) w celu jednoznacznej identyfikacji podmiotów objętych systemem integracji rejestrów i umożliwienia automatycznej wymiany informacji pomiędzy rejestrami w ramach tego systemu. Jego szczegółowa struktura została określona w pkt 9 załącznika do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2021/1042. Nowością wprowadzoną w dyrektywie 2019/1151 w odniesieniu do EUID jest stworzenie podstawy prawnej do jego bezpłatnego udostępniania w ramach systemu integracji rejestrów (tj. na portalu E-Sprawiedliwość).

- oddziałach utworzonych przez spółkę w innym państwie członkowskim, w tym o EUID oddziału, numerze oddziału w rejestrze oraz oznaczeniu państwa członkowskiego, w którym zarejestrowano oddział (art. 19 ust. 2 lit. h dyrektywy 2017/1132).

Wobec powyższego konieczna była zmiana art. 4a pkt 1 oraz art. 38 pkt 1 lit. d ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym polegająca na uwzględnieniu w zakresie danych udostępnianych przez Centralną Informację bezpłatnie za pośrednictwem systemu integracji rejestrów ww. brakujących informacji.

W odniesieniu do art. 19 ust. 2 lit. a dyrektywy 2017/1132 i ujawniania dodatkowo więcej niż jednej nazwy spółek – należy mieć na uwadze, iż przepis ten ma na celu uwzględnienie specyfiki systemów prawnych niektórych państw członkowskich, w których dopuszczalne jest funkcjonowanie w obrocie gospodarczym podmiotu pod kilkoma nazwami.

Art. 19 ust. 3 dyrektywy 2017/1132 przewiduje, iż wymiana informacji za pośrednictwem systemu integracji rejestrów jest dla rejestrów bezpłatna.

Dotychczasowa wymiana informacji w ramach systemu integracji rejestrów, przewidziana w art. 4a pkt 3 i 4 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (tj. informacji o otwarciu likwidacji, zakończeniu likwidacji, ogłoszeniu upadłości, zakończeniu postępowania upadłościowego, wykreśleniu spółek, połączeniu transgranicznym) nie wiąże się z opłatami. Z uwagi na to, iż art. 4a pkt 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym jasno wskazuje, iż udostępnienie wymienionych w tym przepisie informacji/listy dokumentów odbywa się

bezpłatnie, można mieć wątpliwość czy przekazywanie informacji w ramach wymiany informacji między rejestrami również odbywa się bezpłatnie.

W celu rozwiania jakichkolwiek wątpliwości w tym zakresie, wobec jednoznacznego brzmienia art. 19 ust. 3 dyrektywy 2017/1132, projektodawca jasno określił w zmienionym art. 4a pkt 3 i 4, iż informacje te przekazywanie są bezpłatnie.

V. Zmiany w ustawie - Kodeks postępowania cywilnego

Rozszerzenie katalogu pełnomocników w art. 694⁴ § 2² pkt 1 wynika z faktu, że w postępowaniu rejestrowym pełnomocnikiem może być także radca Prokuraturii Generalnej RP.

Dodanie w Kodeksie postępowania cywilnego art. 694^{4a} ma na celu wyeliminowanie wątpliwości w zakresie sposobu elektronicznego poświadczania odpisów dokumentów składanych przez występującego w sprawie rejestrowej pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub radcą Prokuraturii Generalnej RP, jak również elektronicznego uwierzytelniania przez niego odpisu udzielonego mu pełnomocnictwa.

Zgodnie z projektowanym art. 694^{4a} § 1 elektroniczne poświadczenie odpisu dokumentu przez występującego w sprawie pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub radcą Prokuraturii Generalnej RP lub uwierzytelnienie odpisu udzielonego mu pełnomocnictwa będzie następowało z chwilą wprowadzenia przez tego pełnomocnika odpisu dokumentu lub odpisu pełnomocnictwa do systemu teleinformatycznego.

Projektowany § 2 przewiduje, że do poświadczania elektronicznego odpisu dokumentu lub elektronicznego uwierzytelnienia pełnomocnictwa przez podmiot dokonujący zgłoszenia okoliczności, o których mowa w art. 41 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, stosuje się odpowiednio przepisy § 1.

W związku z uregulowaniem w art. 694^{4a} § 2 Kodeksu postępowania cywilnego sposobu elektronicznego poświadczania odpisu dokumentu lub uwierzytelnienia odpisu udzielonego pełnomocnictwa przez podmiot dokonujący zgłoszenia okoliczności, o których mowa w art. 41 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, w art. 694⁴ § 2⁴ tego Kodeksu należało skreślić - jako zbędne - zdanie drugie.

Projekt ustawy nie dotyczy funkcjonowania samorządu terytorialnego oraz nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy wpływa pozytywnie na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców i jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162 i 2105). Projektowana ustawa zawiera przepisy mające na celu ograniczenie biurokracji.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Osiągnięcie celu ustawy nie jest możliwe za pomocą innych środków.